

УДК: 378:005.6 (4+477)

Концептуальні основи якості вищої освіти в європейському та національному просторі

Гордійчук С.В. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін, проректор з навчальної роботи КВНЗ «Житомирський інститут медсестринства» Житомирської обласної ради

Резюме: У статті розглянуто концептуальні основи формування та модернізації єдиного європейського освітнього простору та нормативно-правові документи, на основі яких реалізуються засади та напрями системи забезпечення якості освіти. Проаналізовано Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», що дало можливість окреслити мету, функціонування, складові частини, інструменти, процедури та заходи системи забезпечення якості освіти на національному рівні.

Ключеві слова: єдиний європейський освітній простір; якість освітньої діяльності; внутрішня та зовнішня системи забезпечення якості.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями:

Якість освіти визначається сукупністю показників, що характеризують основні аспекти освітнього процесу та його ефективність: відповідність освіти вимогам часу, що характеризується переходом до високотехнологічного інформаційного суспільства; якість освітньої діяльності, що забезпечує особистісний розвиток; відповідність навчальних досягнень здобувачів освіти до державних освітніх стандартів; динаміка індивідуальних досягнень у самовизначенні, саморозвитку, самореалізації; позитивна мотивація навчання, готовність до пізнавальної діяльності; якість управління освітніми процесами, що мають бути спрямовані на основну мету системи освіти – забезпечити умови для всебічного розвитку, виховання громадянина демократичного суспільства; готовність керівних і педагогічних кадрів до інноваційних процесів [1].

В європейському просторі вищої освіти в кінці минулого і на початку цього століття вироблено низьку законодавчих та нормативних документів, які допомагають різним країнам відповідно до свого освітнього законодавства, а також зважаючи на автономію навчальних закладів, регламентувати процеси контролю і забезпечення якості освіти [2]. Натомість, аналіз літературних джерел виявив, що на сьогодні національних стандартів системи забезпечення якості вищої освіти в Україні досі не існує. У вищих навчальних закладах застосовуються різноманітні моделі моніторингу, аудиту та управління якістю, проте усталеної системи вони не формують [3], [4], а тому важливим завданням залишається розробка «дорожньої карти» для створення нормативної, організаційної та інституційної бази функціонування цієї системи [5,6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми, і на які спирається автор:

Проблемами формування та модернізації державної політики у сфері вищої освіти, концептуальними основами єдиного європейського освітнього простору та адаптацією законодавства України до його інтеграції, новими підходами до якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, оперують у своїх працях В. Луговий, В. Бугров, В. Ващук, А. Гожик, С. Гордійчук, Г. Єльнікова, Л. Кайдалова, Л. Калініна, С. Калашнікова, В. Кремень, Т. Лукіна, В. Шатило, Н. Шигонська.

Формулювання цілей статті (постановка завдання):

Основною *метою* цієї статті є аналіз нормативно-правових документів, що регламентують стратегічні цілі та завдання у сфері формування та вдосконалення європейського освітнього простору й системи забезпечення якості освітньої діяльності.

Досягнення поставленої мети передбачало розв'язання таких *завдань*:

- висвітлення засад та напрямів формування якості освітньої діяльності у єдиному європейському освітньому просторі;

- аналіз нормативних документів забезпечення якості освітньої діяльності національного рівня.

Виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів:

Формування єдиного європейського освітнього простору є не лише проявом бажання інтегрувати національні освітні сфери в рамках Європейського Союзу, а й реальна можливість забезпечити умови для реалізації концептуально нової освітньої моделі, основою якої є мобільність та вільна траєкторія навчання. Засади та напрями формування єдиного європейського освітнього простору зафіксовані у низці документів, що відбивають стратегічні цілі та завдання у сфері формування та вдосконалення європейського освітнього простору. Так, ще у 1988 році ректори європейських університетів, висловлюючи надію на перспективу розширення співробітництва між усіма європейськими націями та усвідомлюючи роль університету у житті суспільства, підписали Велику хартію університетів (Magna Charta Universitatum). Основними принципами цього документу є те, що: система освіти змінюється і стає дедалі інтернаціональнішою; університет є самостійною установою, що здійснює викладання та навчання у відповідності до сучасних потреб та запитів суспільства, науки; основою університетського життя є свобода дослідницької і викладацької діяльності; навчальний заклад завжди є місцем, де викладач за допомогою досліджень та інновацій передає свої знання, а студенти збагачують свій розум цими знаннями. Також було визнано, що засобами для досягнення вищевикладених принципів є: взаємний обмін інформацією та документацією, спільні проекти, забезпечення якості освіти, мобільність викладача та студента [7].

Наступним кроком на шляху формування єдиного європейського освітнього простору стала Ліссабонська конвенція про визнання кваліфікації з вищої освіти у європейському регіоні (Ліссабон, 11 квітня 1997 року) [8]. Конвенція визначала: доступ до вищої освіти; процедуру оцінки якості навчання у вищому навчальному закладі або освітньої програми; оцінку індивідуальних кваліфікацій; кваліфікації з вищої освіти; кваліфікації, що надають доступ до вищої освіти; визнання як формальне підтвердження компетентним органом якості іноземної освітньої кваліфікації; загальні та спеціальні умови, що повинні задовольнятися для

доступу до вищої освіти або певного рівня цієї освіти чи для здобуття певного рівня кваліфікації з вищої освіти; механізми застосування цієї Конвенції.

Спільна Декларація «Про гармонізацію архітектури європейської системи вищої освіти», що була підписана міністрами з Великобританії, Німеччини, Франції та Італії (Сорбонна, 25 травня 1998 року) наголошувала, що Європа є фундаментальною системою знань, основним завданням якої повинна бути інтелектуальна, культурна, соціальна та технічна база континенту. Проголошені принципи: студенти і вчені повинні вільно пересуватися і швидко поширювати знання по всьому континенту; різноманітність шляхів становлення професійної кар'єри; необхідність навчання і професійної підготовки протягом усього життя; відкритий простір європейської вищої освіти зберігає традиції університетів, однак спрямовує зусилля на ліквідацію бар'єрів і створення сприятливих умов для викладання та навчання, які розширили б мобільність і зробили співпрацю ближчою, ніж коли-небудь раніше; існування двох основних циклів: доступневого та післяступеневого; для отримання первинної освіти або продовження навчання в різних європейських університетах необхідно використовувати систему семестрів та кредитів (як це зроблено в схемі ECTS); на доступенувному рівні повинні бути створені диверсифіковані програми, що включають можливість міждисциплінарних занять, розвитку знання іноземних мов та використання нових інформаційних технологій; на післяступеневому циклі повинен бути вибір між більш короткою за тривалістю програмою отримання ступеня магістра і більш тривалою програмою отримання докторського ступеня з можливістю переходу від однієї програми до іншої, однак незалежно від вибору, у кожній програмі акцент повинен бути зроблений на якості дослідницької та самостійної роботи; студентська та викладацька мобільність повинна бути повністю реалізована (студенти мають проводити принаймні один семестр в університетах поза своєю власною країною, а викладачі працювати в європейських країнах, відмінних від своєї власної); прогресивна гармонізація всіх ступенів і циклів навчання може бути досягнута через зміцнення вже існуючого

досвіду (спільні дипломи, експериментальні ініціативи і діалог зі всіма зацікавленими особами) [9].

Створення національної системи управління якістю освіти тісно пов'язано з підписанням Болонської декларації про міжнародне співробітництво у сфері вищої освіти, що підписана у 1999 р. у м. Болонья (Італія) на рівні відповідальних за вищу освіту міністрів 29 європейських країн. Декларація започаткувала Болонський процес із створенням привабливого і конкурентоздатного Європейського простору вищої освіти. Основними цілями проголошено: запровадження зрозумілих і порівнюваних академічних ступенів та їх двоциклової організації; прийняття системи кредитів, аналогічній Європейській кредитній трансферно-накопичувальній системі; сприяння мобільності студентів, викладачів, дослідників; розвиток європейського співробітництва із забезпечення якості та європейського виміру вищої освіти. Важливим положенням Болонської декларації є контроль якості освіти, що передбачає встановлення транснаціональних стандартів, згідно яких, оцінка якості освіти буде ґрунтуватися на отриманих студентами компетентностях та досягненні високої якості освіти завдяки єдиній методології і технології управління якістю, а також розвиток зв'язків в межах Європейської асоціації якості навчання [10].

Для оцінки досягнень і визначення напрямів та пріоритетних дій на наступні роки у травні 2001 року відбулася зустріч міністрів 32 країн, що задекларували намір бути залученими до європейської зони вищої освіти. За результатами звіту про сприяння Болонському процесу було підкреслено, що Болонська декларація, отримала широке сприйняття і використовувалася як основа для розвитку вищої освіти більшістю країн, що підписали Декларацію. Особливо було відзначено роботу Європейської асоціації університетів і Асоціації національних союзів студентів в Європі щодо забезпечення якості вищої освіти, співпраці з питань транснаціональної освіти та діяльності у сфері навчання протягом всього життя. З точки зору міністрів, подальші дії після досягнення мети Болонського процесу повинні бути спрямовані на: визнання кваліфікацій на інституційному,

національному і європейському рівнях; дворівневу систему підготовки (бакалавр, магістр), що орієнтована на потреби навчального процесу та ринок праці; підтримання кредитної системи типу ECTS або іншої ECTS-сумісної системи, що полегшує доступ студентів до європейського ринку праці, розширює сумісність із світом праці, сприяє привабливості та конкурентоспроможності європейської вищої освіти; поліпшення мобільності студентів, викладачів, дослідників та апарату управління; формування змісту освітніх модулів згідно європейського підходу, що посилить рівень можливості працевлаштування випускників. Міністри визнали, що життєво важливу роль у реалізації єдиного європейського простору вищої освіти відіграють системи забезпечення якості освітньої діяльності, що формуються згідно європейських освітніх стандартів для полегшення визнання кваліфікацій в межах Європи. Було наголошено на потребі тісної європейської співпраці між мережами по забезпеченню якості вищої освіти, що базується на взаємній довірі в ухваленні національних систем забезпечення якості, а також поширенні прикладів кращих практик та механізмів акредитації/сертифікації та оцінки. Міністри закликали університети та інші вищі навчальні заклади, національні агентства і Європейську мережу забезпечення якості у вищій освіті (ENQA) співробітничати в кооперації з відповідними організаціями країн, що не є членами ENQA, у встановленні загальних норм і створенні рекомендацій у зовнішній системі забезпечення якості освіти [11].

Послання Саламанського з'їзду європейських закладів вищої освіти «Формування європейського простору вищої освіти», що відбулось у березні 2001 року за участю 300 європейських вищих навчальних закладів, свідчило про підтримку принципів Болонської декларації і зобов'язань зі створення до кінця десятиліття Європейського простору вищої освіти. У документі окреслено базові принципи, серед яких: автономія навчальних закладів; освіта як відповідальність перед суспільством, що реалізується через її доступність та формування на користь особистості, громадянськості, соціальної доцільності; вища освіта заснована на наукових дослідженнях; організована диверсифікація. Наріжним

каменем формування та існування єдиного європейського простору вищої освіти було визнано якість. Учасниками з'їзду підкреслено, що якість – головна умова для довіри, доречності, мобільності, сумісності й привабливості вищої європейської освіти. « ... Дійсно, оцінка якості повинна враховувати мету та місію інститутів і програм. Вона потребує балансу між нововведеннями й традиціями, академічними перевагами і соціальною/економічною необхідністю, пов'язаністю програм і свободою вибору студентів. Вона охоплює викладання і наукові дослідження так само, як керування й адміністрування, сприйнятливість до студентських потреб і забезпечення позанавчальних послуг. Наявної якості не достатньо, вона має потребу в демонстрації й гарантіях, щоб одержати визнання й довіру від студентів, партнерів і суспільства вдома, в Європі та у світі...», – зазначено у Посланні. Ключовими питаннями якості мають бути:

- формування довіри (у Європі забезпечення якості не повинно ґрунтуватися на єдиному погляді щодо використання спільного набору стандартів. Шлях у майбутнє буде складатися в розробці на європейському рівні механізмів для взаємного прийняття результатів забезпечення якості з «акредитацією» як однією з можливих форм. Такі механізми повинні шанувати національні, лінгвістичні і дисциплінарні розходження, а також не переобтяжуючи університети);

- сумісність (знання, уміння, навички, що здобув студент під час навчання, повинні відповідати потребам ринку праці. Можливість працевлаштування з урахуванням перспективи навчання впродовж життя буде досягнута через цінності, властиві якій освіті; через розмаїття підходів і профілів дисциплін; через гнучкість програм, що дозволяють мати багато можливостей входження і виходу з них; через розвиток різноманітних навичок і умінь, таких як комунікація й мова; через здатність мобілізувати знання, вирішувати проблеми, працювати в команді і розвиватися соціально);

- мобільність (вільна мобільність студентів, персоналу і випускників є необхідною умовою існування Європейського простору вищої освіти, європейські університети хочуть розвивати велику мобільність як за «горизонталлю», так і за

«вертикаллю» за рахунок існуючих інструментів визнання й мобільності (ECTS, Лісабонська конвенція, Додаток до диплома, мережа з NARIC/ENIC)) [12].

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схвалена Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013, визначає мету, стратегічні напрями та основні завдання, на виконання яких має бути спрямована реалізація державної політики у сфері освіти. Національна стратегія конкретизує основні шляхи реалізації концептуальних ідей та поглядів розвитку освіти через: аналіз сучасного стану національної системи освіти; основні проблеми, виклики та ризики; мету; стратегічні напрями та основні завдання.

Основними напрямами реалізації Національної стратегії визначено: оновлення законодавства України у сфері освіти; удосконалення структури системи освіти; модернізація змісту освіти; забезпечення національного виховання, розвитку і соціалізації дітей та молоді; інформатизація освіти; посилення кадрового потенціалу системи освіти; підтримка наукової та інноваційної діяльності; модернізація системи управління освітою; розроблення та підтримка програми у сфері освіти; фінансове та матеріально-технічне забезпечення системи освіти; міжнародне партнерство; національний моніторинг та оцінка системи освіти та очікувальні результати.

Інформатизація освіти, згідно Національної стратегії, є пріоритетом розвитку освіти шляхом впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій, що забезпечують удосконалення освітнього процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Заходи, що спрямовані на задоволення інформаційних і комунікативних потреб учасників освітнього процесу, передбачають: формування та впровадження інформаційного освітнього середовища в освітньому процесі та бібліотечній справі на всіх рівнях освіти; створення інформаційної системи підтримки освітнього процесу (забезпечення навчання, соціалізація, внутрішня система контролю тощо); повне забезпечення освітніх закладів комп'ютерними

комплексами та мультимедійним обладнанням; створення електронних підручників; розвиток мережі електронних бібліотек; створення системи дистанційного навчання; створення вільного доступу навчальних закладів до світових інформаційних ресурсів; створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення у сфері управління навчальними закладами, інформаційно-технологічного забезпечення проведення моніторингу освіти.

Модернізація системи управління освітою повинна здійснюватись на засадах інноваційної стратегії відповідно до принципів сталого розвитку, сучасних освітніх проєктів, моніторингу, розвитку моделі державного-громадського управління у сфері освіти, в якій особистість, суспільство та держава стають рівноправними суб'єктами та партнерами. Національна стратегія передбачає необхідність створення гнучкої, цілеспрямованої системи державно-громадського управління освітою, що буде забезпечувати якість освіти. Для досягнення модернізації системи управління освітою передбачено: оптимізацію та децентралізацію управління у сфері освіти, що дозволить здійснити перерозподіл функцій між центральними та місцевими органами управління; застосування професійного підходу до обрання та призначення керівників навчальних закладів; автономія навчальних закладів, що передбачає розширення прав і фінансову самостійність ВНЗ; подолання бюрократії шляхом удосконалення порядку звітності та перевірок навчальних закладів; здійснення професійної підготовки менеджерів освіти на основі компетентнісного підходу, здатних приймати управлінські рішення та ефективно використовувати наявний ресурс; розвиток автоматизованої системи управління освітою.

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року передбачено, що ефективність реалізації управління у сфері освіти залежить від системи моніторингу та оцінки якості освіти, які повинні відповідати меті та завданням державної політики у сфері освіти, та управлінських рішень, що мають бути адекватні результатам і рекомендаціям моніторингових досліджень. Перспективними напрямками забезпечення моніторингу та оцінки якості освіти є: удосконалення системи зовнішнього незалежного оцінювання; створення моделі

моніторингових досліджень для різних рівнів управління освітою; розробка системи показників якості освіти на національному рівні, що відображають умови, процеси та освітні результати; проведення моніторингу якості ресурсного забезпечення, освітніх процесів і результатів; оновлення системи освітньої статистики; оприлюднення результатів моніторингових досліджень за допомогою засобів інформаційно-комунікативних технологій [13].

Метою розбудови та функціонування якості освіти в Україні згідно Закону України «Про освіту» [14] є: гарантування якості освіти; формування довіри суспільства до системи та закладів освіти, органів управління освітою; постійне та послідовне підвищення якості освіти; допомога закладам освіти та іншим суб'єктам освітньої діяльності у підвищенні якості.

Складовими частинами системи забезпечення якості є: система забезпечення у закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти); система зовнішнього забезпечення якості освіти; система забезпечення якості у діяльності органів управління й установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) може включати: стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти; систему та механізми забезпечення академічної доброчесності; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти; створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування; інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.

Система зовнішнього забезпечення якості освіти може включати: інструменти, процедури та заходи забезпечення і підвищення якості освіти, зокрема: стандартизацію; ліцензування освітньої діяльності; акредитацію освітніх програм; інституційну акредитацію; громадську акредитацію закладів освіти; зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання; інституційний аудит; моніторинг якості освіти; атестацію педагогічних працівників; сертифікацію педагогічних працівників; громадський нагляд; інші інструменти, процедури і заходи, що визначаються спеціальними законами; визначені цим Законом і спеціальними законами органи й установи, що відповідають за забезпечення якості освіти, а також спеціально уповноважені державою установи, що проводять зовнішнє незалежне оцінювання; незалежні установи оцінювання та забезпечення якості освіти.

Закон України «Про вищу освіту» передбачає систему поглядів на основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, регламентує умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами та поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях. Згідно Закону система забезпечення якості вищої освіти складається з:

- системи забезпечення вищими навчальними закладами/закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості);

- системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів/закладів вищої освіти;

- система забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів: забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти; забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості; забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі освіти; налагодження доступного й зрозумілого звітування; проведення періодичних перевірок діяльності системи забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями; інших процедур і заходів.

Якщо для забезпечення зовнішньої системи якості Законом передбачено створення Національного агентства з питань якості освіти, то система внутрішнього забезпечення якості має формуватись самим навчальним закладом та передбачає здійснення таких процедур і заходів: визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти [15].

Висновки та перспективи подальших досліджень: приєднання України до єдиного європейського освітнього простору є можливим за умови створення системи забезпечення якості вищої освіти, що має базуватися на принципах конкуренції, децентралізації, автономії, прозорості освітнього середовища, визначення кваліфікацій, контролю якості результатів, компетентнісному підході, свободі вибору в умовах ринку праці, що відповідають провідним сучасним європейським практикам.

Література:

1. Кайдалова Л. Г. Управління та забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах / Л. Г. Кайдалова, Т. І. Козлова // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. – 2007. – № 53. – С. 16–19.
2. Лукіна Т. Види моніторингових досліджень. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / За заг. ред.. О.І. Локшиної/ – К.:К.І.С., 2004. – С.40-48.
3. Шатило В.Й. Гордійчук С.В. Забезпечення якості освітньої діяльності як шлях реалізації Закону України «Про вищу освіту» // Медична освіта. Науково-практичний журнал. № 2, 2015р. – С. 94-98.
4. Гордійчук С.В. Застосування інтегрованої інформаційної системи управління освітнім процесом у медичному коледжі / С.В. Гордійчук // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. Збірник наукових праць – Випуск 2 (17), 2016. – С. 86-95.
5. Оцінка відповідності існуючих в Україні практик забезпечення якості вищої освіти європейським стандартам ESG – 2015/ В.А. Бугров, А.П. Гожик, А.М. Пижак та др.// Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу. – Київ: інститут вищої освіти НАПН України, № 4. - 2016. – С. 6-12.
6. С.В. Гордійчук «Аналіз нормативної бази функціонування системи забезпечення якості освіти на сучасному рівні» /Збірник тез II Міжнародної науково-практичній

конференції «Соціально-економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій» м. Київ – м. Суми, 26 – 28 квітня 2017 р. - Ч. 1. С. 117-125.

7. Magna Charta Universitatum (Болонья, 18 вересня 1988 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.edupolicy.org.ua/files/Magna_Charta_Universitatum.pdf

8. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні; Лісабон, 11 квітня 1997 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.edupolicy.org.ua/files/Lisbon_Convention\(1997\).pdf](http://www.edupolicy.org.ua/files/Lisbon_Convention(1997).pdf)

9. Спільна Декларація “Про гармонізацію архітектури європейської системи вищої освіти“ чотирьох міністрів, що представляють Велику Британію, Німеччину, Францію і Італію; Париж, Сорбонна, 25 травня 1998 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.edupolicy.org.ua/dx/main_ua/high-edu_ua/bologna_ua.html

10. Спільна декларація міністрів освіти Європи; Болонья, 19 червня 1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.edupolicy.org.ua/dx/main_ua/high-edu_ua/bologna_ua.html

11. «До зони європейської Вищої освіти» : Комюніке зустрічі європейських міністрів освіти; Прага, 19 травня 2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.edupolicy.org.ua/dx/main_ua/high-edu_ua/bologna_ua.html

12. Послання Саламанкського з’їзду європейських закладів вищої освіти “Формування європейського простору вищої освіти ”; 29–30 березня 2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.edupolicy.org.ua/files/Salamanca_Convention\(2001\).pdf](http://www.edupolicy.org.ua/files/Salamanca_Convention(2001).pdf)

13. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року// Указ Президента України від 01.07.2014р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

14. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>

15. Про вищу освіту: Закон України від 11.07.2017 р. № 2122-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Гордийчук С.В.

Резюме: В статье рассмотрены концептуальные основы формирования и модернизации единого европейского образовательного пространства и нормативно - правовые документы на основе которых реализуются принципы и направления системы обеспечения качества образования. Проанализировано Национальную стратегию развития образования в Украине на период до 2021 года, Закон Украины «Об образовании», Закон Украины «О высшем образовании», что позволило сформулировать цель, функционирование, составные части, инструменты, процедуры и меры системы обеспечения качества образования на национальном уровне.

Ключевые слова: единое европейское образовательное пространство; качество образовательной деятельности; внутренняя и внешняя системы обеспечения качества.